

Kommunestyrevalget og fylkestingsvalget 2011

INNSTILLING

1. Fylkesvalgstyret tar informasjonen om STFKs arbeid med fylkestings- og koomunestyrevalget 2011 til etterretning.
2. Fylkesvalgstyret gir fullmakt til fylkesrådmannen/den fylkesrådmannen bemyndiger til å forestå de n praktiske avviklingen av fylkestingsvalget 2011 og til å ta avgjørelser etter valgloven i ikke-prinsipielle valgspørsmål og hastesaker.
3. Fylkesvalgstyret vedtar samme praksis for fordeling av stemmesedler til partiene som ved forrige valg.

VEDLEGG OG ANDRE SAKSDOKUMENTER

Nummererte vedlegg som følger saken:

1. Valglovens bestemmelser om fylkesvalgstyrets ansvar og oppgaver i forbindelse med fylkestingsvalg (vedlegg nr. 1)
2. Fylkeskommunens valgoppgaver (vedlegg nr. 2)
3. Framdriftsplan og frister for Fylkestingsvalget 2011 (vedlegg nr. 3)

GJELDENE FORUTSETNINGER

- Lov om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre, nr. 57 av 28.06.2002 med siste endring 26.08.2009 (Valgloven)
- Forskrift om valg til fylkesting og kommunestyre, nr. 05 av 02.01.2003 med siste endring 20.05.2009 (Valgforskriften)
- Departementets valghåndbok, sist oppdatert 19.08.2009

BAKGRUNN

Ved fylkestingsvalg og kommunestyrevalg **har fylkeskommunen bare ansvar og oppgaver i forbindelse med fylkestingsvalget.** Fylkeskommunen har her ansvar for godkjenning av valglister i fylket, produksjon og distribusjon av stemmesedler, kontroll av kommunenes tellinger og valgavvikling, valgoppgjør med mandatfordeling og kandidatkåring til fylkestinget 2011-2015, innrapportering, og endelig arkivering av valgmateriell.

Denne saken legger fram STFKs arbeid med fylkestingsvalget 2011 til fylkesvalgstyrets orientering og godkjenning, med forslag om sedvanlig fullmakt til fylkesrådmannen/den fylkesrådmannen bemyndiger til å forestå den praktiske avviklingen av også fylkestingsvalget i 2011.

FAKTISKE OPPLYSNINGER

Valgloven og valgforskriften styrer valgarbeidet til dels ganske detaljert både mht. hvem som skal gjøre hva og når det skal skje. Se vedlegg nr.1, 2 og 3. Departementet vil komme med forslag til endringer av valgloven. Evt. endringer vil antakelig bli vedtatt av Stortinget våren 2011, og disse vil da bli lagt til grunn for det videre arbeidet.

PLAN FOR STFKs ARBEID MED FYLKESTINGSVALGET 2011

Mål

I samsvar med valglovens formål i §1-1 er målet med fylkeskommunens valgarbeid i 2011 å legge til rette slik at borgerne ved frie, direkte og hemmelige valg skal kunne velge sine representanter til fylkestinget.

Videre er det fylkeskommunens mål å utføre sine valgoppgaver på en sikker, effektiv og rasjonell måte i samsvar med lover, forskrifter og sentrale myndigheters bestemmelser om valggjennomføring.

Oppgaver og tidsplan

Se vedlegg 1, 2 og 3. Med utgangspunkt i de fristene som valgloven setter, er framdriftsplanen åpen for nærmere konkretisering og justering etter hvert som planleggingen fortsetter i 2010 og videre.

Delegasjon av myndighet i valgarbeidet til fylkesrådmannen

Kommuneloven gjelder i forhold til delegasjon av valgoppgaver til administrative ledd i fylkeskommunen. Det er derfor naturlig at fylkesvalgstyret i medhold av kommunelovens § 23 nr 4 delegerer til administrasjonssjefen (fylkesrådmannen) å sørge for administrativ forberedelse og gjennomføring av fylkestingsvalget. Mange av fylkeskommunens oppgaver ved fylkestingsvalg er av administrativ karakter, dvs. regelbestemte oppgaver uten prinsipielle beslutninger.

Administrasjonens arbeidsoppgaver ved fylkestingsvalg er bl.a.:

- Orienterer fylkesvalgstyre om valgarbeidet og legge fram saker til avgjørelse
- Diverse informasjonsoppgaver (overfor politiske partier, kommuner, listekandidater, media m.m.)
- Anbudskonkurranse sammen med Trondheim kommune om leie av valgsystem og kjøp av stemmesedler, m.v.
- Forhandle med tillitsvalgte for listeforslag for å bringe forslagene i samsvar med valglovens krav
- Sette frister overfor politiske partier, kommuner og evt. andre i gjennomføringen av valgarbeidet.
- Behandle fritakssøknader. Fritaksbestemmelsene ved fylkestingsvalg (er nå delvis regelorientert) jfr Valglovens § 3-4, 1. ledd bokstav a, b og c.
- Bestilling, trykking og distribusjon av stemmesedler
- Forestå all nødvendig korrespondanse rundt valggjennomføringen
- Samarbeide med kommunene og fylkesmannen
- Samarbeide med Trondheim kommune om praktisk opplegg rundt, og gjennomføring av, fylkesvalgstyrets kontrolltelling.
- Legalitetskontroll av kommunenes valggjennomføring og oppgjør av fylkestingsvalget.
- Førings av fylkesvalgstyrets møtebok.

Jfr. også Vedlegg 1 og 2.

Etter å ha delegert myndighet og oppgaver til administrasjonen ved fylkestingsvalg, har fylkesvalgstyret særlig disse oppgavene:

- å godkjenne listeforslag

- å behandle eventuelle prinsipielle saker
- å behandle eventuelle klager
- å behandle søknader om fritak jfr valglovens § 3-4. 1. ledd pkt d. (skjønnsvurdering)
- å foreta valgoppgjøret med behandling og vedtak om godkjenning av fylkesvalgstyrets møtebok.

Organisering og bemanning av arbeidet

Valgarbeidet er administrativt plassert hos fylkesrådmannen v/ juridisk rådgiver Zlatko Dzaferovic som fylkesvalgstyrets sekretær, sammen med Gudrun Kulbotten Sjøvold og Arne Skauge som nærmeste medarbeidere og stedfortredere.

Samarbeid med Trondheim kommune

Trondheim kommune (TK) og Sør-Trøndelag fylkeskommune (STFK) har utviklet et nært administrativt samarbeid om sine respektive valgoppgaver. Målet for dette valgsamarbeidet er bedre effektivitet, sikkerhet og ressursbruk gjennom samordning av valgarbeidet mellom de to største valgaktørene i fylket. Samarbeidet er regulert gjennom en skriftlig avtale som revideres før hvert valg.

Samarbeidet med Trondheim kommune har særlig dreid seg om kjøp av tjenester for maskinell opptelling av stemmesedler, samt selve opptellingsprosessen. Dette samarbeidet videreføres og utvikles i valgarbeidet 2010-2011, med felles konkurransegrunnlag og innkjøp av valgtjenester til henholdsvis TK og STFK. Det er TK som praktisk og juridisk sett står som innkjøper av de valgtjenester TK og STFK har behov for å kjøpe via anbudskonkurransen. I valgsamarbeidet beholder hver av partene sitt ansvar og sin myndighet over de roller og oppgaver som henholdsvis kommunen og fylkeskommunen er tildelt i valgarbeidet fra sentralt hold. Samarbeidet begrenser således ikke fylkesvalgstyrets ansvar og myndighet i valgarbeidet.

Samarbeid med fylkesmannen og alle kommunene i fylket.

Tradisjonelt har fylkeskommunen og Trondheim kommune samarbeidet med fylkesmannen om å gjennomføre en valgkonferanse i juni i valgåret med opplæring for alle kommunene i fylket. Videre dreier fylkeskommunens samarbeid med kommunene seg særlig om å få ut riktig antall stemmesedler på en sikker måte til hver kommune før forhåndsstemmegivningen starter, samt for å få inn til kontroll avgitte stemmesedler i hver kommune i rett orden og med rette vedlegg umiddelbart etter valget og kommunenes egen opptelling.

Økonomi

En god anbudskonkurranse har skaffet STFK og TK det beste utgangspunkt for lave utgifter til stortingsvalget 2009. Kostnadene ble i hovedsak slik:

Nr.	Utgifter stortingsvalg 2009:	Beløp ekskl. moms:
	Valgsystem og	390.000,-
	Stemmesedler	360.000,-
	Andre valgkostnader, inkl. bistand fra Trondheim kommune	760.000,-
	SUM valgutgifter 2009 ekskl. moms ca:	1.510.000,-
	Inkl. moms ca.	1.900.000,-

I tillegg påløp planleggingskostnader i 2008.

FYLKESRÅDMANNENS KONKLUSJON

Fylkesrådmannen tilrår at fylkesvalgstyret følger opp den tidligere praksis for valgarbeidet som også er lagt til grunn i 2011 og tar informasjonen om STFJs arbeid med fylkestingsvalget 2011 til etterretning. Det innebærer også fullmakt til fylkesrådmannen/den fylkesrådmannen bemyndiger til å forestå den praktiske avviklingen av valget 2011 og til å ta avgjørelser etter valgloven i ikke-prinsipielle valgspørsmål og hastesaker.

Fylkesrådmannen innstiller på samme praksis ved fordelingen av stemmesedler til partiene som ved foregående valg.

Valglovens bestemmelser om fylkesvalgstyrets (valgmyndighetens) ansvar og oppgaver i forbindelse med fylkestingsvalg

Kapittel 3: Valgbarhet. Plikt til å ta imot valg

§§ 3-4 nr. 1: Fastsette frist for når en listekandidat kan søke fritak fra oppføring på liste.

Kapittel 4: Valgorganene

§ 4-3: Fylkesvalgstyret som valgmyndighet i fylket.

Kapittel 6: Krav til behandling av listeforslag

§ 6-1 nr 2 bokstav e: Myndighet til å forhandle med tillitsvalgte for listeforslag dersom det skal foretas endringer på listeforslag (f. eks: utfylling av kandidater ved fritak etter § 3-4)

§ 6-6 nr 1: Utlegging av listeforslag til offentlig ettersyn etter hvert som de kommer inn.

§ 6-6 nr 2: Godkjenne listeforslag, evt. godkjenne tilbakekallelser av listeforslag.

§ 6-6 nr 3: Forhandle med tillitsvalgte for listeforslag dersom forslaget ved innleveringen ikke oppfyller lovens krav og forsøke å bringe forslaget i samsvar med loven, evt. forhandle om tilbakekallelse av listeforslag.

§ 6-6 nr 4: Underrette samtlige listekandidater om at de er satt opp på listeforslag og opplyse disse om adgangen til å søke fritak.

§ 6-7: Legge godkjente listeforslag ut til offentlig gjennomsyn. Kunngjøre valglistenes overskrifter med opplysning om hvor de er lagt ut.

Kapittel 7: Stemmesedler. Velgernes adgang til å endre på stemmesedler

§ 7-1: Sørgje for trykking av stemmesedler før forhåndsstemmegivningen starter innenriks (10. aug.)

Kapittel 10: Prøving av stemmegivninger og stemmesedler, opptelling, protokollering m.m.

§ 10-6 nr 4: Registrere rettinger som velgerne har gjort på stemmesedlene.

§ 10-7 nr 3: Føre protokoll i forbindelse med kontrollen av valgstyrenes gjennomføring av valg, samt valgoppgjøret.

§ 10-8 nr 1: Motta valgmateriell fra valgstyrene i kommunene.

§ 10-9: Kontrollere gjennomføring av valget i kommunene og rette eventuelle feil.

Kapittel 11: Mandatfordeling og kandidat kåring

§ 11-10 nr. 1: Foreta valgoppgjør for fylket.

§ 11-10 nr. 2: Foreta kandidat kåring (representanter og vararepresentanter).

§ 11-11: Underrette de som er valg til fylkestinget (representanter og vararepresentanter) og opplyse om retten til å søke om fritak fra valg.

Kapittel 13: Prøving av valgets gyldighet. Klage

§ 13-2 nr.3: Motta eventuelle klager.

Kapittel 14: Nytt valgoppgjør i perioden. Suppleringsvalg

§ 14-2: Foreta evt. nytt valgoppgjør dersom en representantplass blir stående ubesatt og utferdige fullmakter til den nyvalgte.

Kapittel 15: Forskjellige bestemmelser

§ 15-2: Oppbevaring, avhending og tilintetgjøring av valgmateriell etter arkivlovens bestemmelser.

§ 15-7: Levere diverse valgstatistikk til departementet og Statistisk Sentralbyrå

Fylkeskommunens valgoppgaver

<u>Hoved-oppgave</u>	<u>Del-oppgaver</u>
1. Helhetlig planlegging, ledelse, gjennomføring og evaluering	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivitets- og framdriftsplanlegging i forhold til absolutte milepæler. • Kontinuerlig oppfølging i god tid på alle punkter. • Bemanningsplanlegging med rekruttering, opplæring og personaloppfølging.
2. Eksternt samarbeid og konsultasjon.	<ul style="list-style-type: none"> • Omfattende samarbeid med Trondheim kommune om innkjøp av valgtjenester og utstyr samt kontrolltelling og bemanning m.m. • Samarbeid med Fylkesmannen og TK om valgkonferanse for kommunene. • Samarbeid og konsultasjon med departementet og andre fylkeskommuner. • Rådgivning til partiene og kommunene. •
3. Informasjon-oppgaver, skriftlig og muntlig	<ul style="list-style-type: none"> • Orienteringssak til fylkesvalgstyret med plan for valgarbeidet. • Info. til de politiske partiene om krav til listeforslag. • Info til kommunene om stemmesedler og avlevering av sitt valgmateriell. • Kunngjøring av godkjente valglister. • Diverse telefon- og e-post-info. som svar på henvendelser fra alle typer involverte i valget. • Media-håndtering; forespørsler og informasjon.
4. Innkjøp av valg-tjenester, program og utstyr i samarbeid med TK	<ul style="list-style-type: none"> • Konkurransesgrunnlag for anbudsutlysning • Vurdering og valg av leverandør • Kontraktsforhandlinger • Oppfølging av kontrakten • Fakturakontroll og betaling
5. Valglister	<ul style="list-style-type: none"> • Mottakssystem og mottak/arkivering. • Legalitetskontroll av listeforslag • Navn-/adresse-kontroll av listeforslag. • Utstrakt kommunikasjon med partienes tillitsvalgte m.fl. • Varsling til kandidater og partier. • Registrering av kandidater i elektronisk valgsystem. • Saksframlegg til fylkesvalgstyret om godkjenning av valglister. • Kunngjøring av godkjente valglister. • Formidling av lister til stemmeseddel-leverandør for oppsett til trykking. • Evt. klagebehandling.
6. Stemme-sedler: Produksjon, kontroll og formidling	<ul style="list-style-type: none"> • Utforme info. og opplegg for bestilling av stemmesedler fra kommuner, partier og vg skoler. • Opprette kontaktnettverk for mottakere av stemmesedler i kommunene og partiene. • Ta imot bestillinger fra kommunene, partiene og de videregående

	<p>skolene.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontrollere og summere bestillingene. • Formidle korrekte bestillinger og oppsummeringer til leverandør. • Nøye kontroll og evt. korreksjon av tilsendt prøvetrykk, evt. i flere omganger. Mye kommunikasjon med leverandøren. • Formidle distribusjonslister med korrekt oversikt over mottakere av stemmesedler og nødvendig kontakt- og leveranseinformasjon. • Motta og følge opp feilmeldinger vedr. distribusjon av stemmesedlene og mottakernes kontroll av tilsendte stemmesedler. • Administrere/pakke/sende desentraliserte reserverlager for distriktskommunene og sentralt reserverlager. • Administrere/pakke/sende stemmesedler til skolevalgene.
7. Forberede, planlegge og teste elektronisk rapportering til Valgnatt	<ul style="list-style-type: none"> • Kontakt og samarbeid med KRD og valgsystem-leverandør om opplegget for valgnattrapportering. • Delta i KRDs og valgsystem-leverandørs rigging og testing av rapporteringen fra Sør-Trøndelag
8. Kontrollere kommunenes møtebøker og telleresultater	<ul style="list-style-type: none"> • Etablere kontrollapparat med datasystem og alle praktiske detaljer; rom, møblering, utstyr, bemanning, opplæring, testing og tilpasning, osv. osv. • Mottak av forseglet forsendelse av valgmateriell fra kommunene. • Ompakking og klargjøring av kommunenes valgmateriell for kontroll og videre bearbeiding. • Gjennomføre kontrolltelling. • Gjennomføre øvrig kontroll med kommunenes møtebøker m.v.. • Arkivering av stemmesedler og annet valgmateriell.
9. Valgoppgjør	<ul style="list-style-type: none"> • Oppsummering av valgresultatene for Sør-Trøndelag, med mandatfordeling og kandidatkåring. • Utarbeiding av møtebok for fylkesvalgstyret. • Saksframlegg med møtebok for fylkesvalgstyret. • Fylkesvalgstyrets møte for godkjenning av valgoppgjøret i fylket.
10. Rapportering og oppfølging	<ul style="list-style-type: none"> • Forberedelse i juni og august for rapportering av valgresultater til Valgnatt. • Rapportering av valgresultater til valgnatt, departementet og Stortinget. • Korrigere evt. feil og mangler påpekt fra sentralt hold. • Varsle valgte kandidater.
11. Økonomi-oppgaver	<ul style="list-style-type: none"> • Budsjettering • Innkjøps-kontroll • Budsjettkontroll og fakturabehandling
12. Diverse oppgaver	<ul style="list-style-type: none"> • Deltakelse på diverse valgkonferanser/-seminarer om ulike tema som jus, IKT og arbeidsprosesser.

Framdriftsplan og frister for fylkestingsvalget 2011

Paragrafhenvisninger er til valgloven. Hvor det henvises til bestemmelser i valgforskriften er dette presisert (vf.). Henvvisning til partiloven (pl.). Henvvisning til partilovforskriften (plf.)

Frister som angår fylkeskommunens arbeid, er markert med **fete typer**.

AKTIVITET:	HENVISNING:	FRIST:
Søke om registrering av politiske partier med virkning for valget	pl. § 3 (3)	Senest 2. januar
Valgstyret må melde fra til folkeregistermyndigheten om endringer i stemmekretsinnndelingen	§ 9-3 (1)	Senest 31. mars
Valgmyndighetene legger til grunn opplysninger registrert i partiregisteret	plf. § 5 (2)	Den 31. mars
Frist for innlevering av listeforslag	§ 6-1 (1)	Senest 31. mars
Frist for å tilbakekalle listeforslag	§ 6-5	Senest 20. april
Søknad om fritak fra å stå på valgliste	§ 6-6	Innen den frist valgmyndighetene setter
Krav fra tillitsvalgte for valglistene om å få stemmesedler	vf. § 21	Innen den frist valgstyret setter
Manntallsført i kommunen blir de som er folkeregisterført som bosatt i kommunen, "skjæringsdatoen".	§ 2-4 (1)	30. juni
Krav fra listeforslagsstillere om å få manntallseksemplar fremsettes	Vf. § 3 (1)	Innen den frist valgstyret setter
Manntallet skal legges ut til ettersyn	§ 2-6 (1)	Så snart det lar seg gjøre og frem til valgdagen
Valgstyret kunngjør tid og sted for utleggingen og opplyser om adgangen til og fremgangsmåten for å kreve feil rettet	§ 2-6 (2)	Ingen særskilt frist
Oppdatering av manntallet	§ 2-7 (3)	Så lenge det er praktisk mulig
Listeforslagene og eventuelle tilbakekallinger godkjennes	§ 6-6 (2)	Senest 1. juni,
Forslagsstillerne skal underrettes om listeforslaget er godkjent eller ikke. De skal få tilsendt kopi av den godkjente listen og eventuelt underrettes om adgangen til og vilkårene for å klage.	vf. § 18	Så snart listene er godkjent
Valglistene legges ut til gjennomsyn og overskriftene på valglistene kunngjøres.	§ 6-7	Når forslagene er godkjent
Frist for å klage med fremsetting av krav om endring av valgmyndighetenes vedtak om å godkjenne eller forkaste listeforslag.	§ 6-8	Sju dager etter offentliggjøringen av overskriftene på de godkjente valglistene

Forhåndsstemmegivning utenriks, på Svalbard og Jan Mayen starter	§ 8-1 (1)	1. juli
Forhåndsstemmegivningen starter innenriks. a) I perioden 1.7.09-9.8.09 kan velgere henvende seg til kommunen og be om å få avgi stemme (tidligstemmegivning). b) Ordinær forhåndsstemmegivning	§ 8-1 (1) og (4) *)	a) 1. juli - 9. august*) b) 10. august til valgdagen i september
Stemmesedlene skal trykkes og distribueres før ordinær forhåndsstemmegivning starter innenriks	§ 7-1	Før 10. august
Valgstyret kunngjør tid og sted for forhåndsstemmegivningen	vf. § 24	Ingen særskilt frist, men før 10. august
Forhåndsstemmegivningen avsluttes utenriks	§ 8-1 (2)	10 dager før valgdagen.
Fremsetting av krav om å få stemme til ambulerende stemmemottaker	§ 8-3 (6)	Frist fastsettes og kunngjøres av valgstyret i den enkelte kommune
Forhåndsstemmegivningen avsluttes innenriks	§ 8-1 (2)	Fredag før valgdagen
Kunngjøring av tid og sted for stemmegivning på valgdagen	§ 9-3 (3)	Ingen særskilt frist
Valgdag		Kunngjøres seinere
Foreløpig opptelling av forhåndsstemmer skal starte	§ 10-5 (1)	Senest 4 timer før valglokalene stenger
Frist for offentliggjøring av valgresultater eller prognoser foretatt på valgdagen(e)	§ 9-9	Tidligst kl. 21.00 på valgdagen
Foreløpig opptelling av stemmer avgitt på valgtinget skal starte	§ 10-5 (2)	Så snart som mulig etter at stemmegivningen på valgtinget er avsluttet
Endelig opptelling skal starte	§ 10-6 (1)	Umiddelbart etter den foreløpige opptellingen
Valgstyret skal sende materiellet vedr. fylkestingsvalget til fylkesvalgstyret	§ 10-8 (1)	Så snart som mulig
Fylkesvalgstyrets møte for å godkjenne valgoppgjøret		Bestemmes seinere (ca 8 dager etter valget)
Skriftlig erklæring fra valgt representant/vararepresentant om at valget ikke mottas skal sendes	§ 3-2 (3)	Innen tre dager etter at man har mottatt melding om valget
Frist for klage over forberedelsen og gjennomføring av valget	§ 13-1 (2)	Innen 7 dager etter valgdagen
Frist for klage over fylkesvalgstyrets valgoppgjør	§ 13-1 (2)	Innen 7 dager etter at valgoppgjøret foreligger